

Georg Christoph Detharding

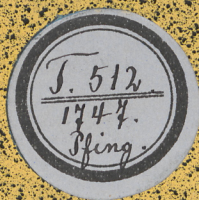
Programma Pentecostale, Qvo Rector Academiae Rostochiensis Georgivs Christophorvs Detharding, Philosophiae Et Medicinae Doctor ... De Donis Pentecostalibvs Breviter Disserens, Cives Academicos ... Cohortem, Ad Piam Deoque Devotam Festi Pentecostes Celebrationem ... Cohortatvr

Rostochii: Typis Ioannis Iacobi Adleri, [1747?]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn100403458X>

Druck Freier Zugang

T. 512.

1747 Pfingsten

~~A-1256.~~ 242.

1747

PROGRAMMA PENTECOSTALE,

QVO

RECTOR ACADEMIÆ ROSTOCHIENSIS,
GEORGIVS CHRISTOPHORVS
DETHARDING,

PHILOSOPHIÆ ET MEDICINÆ DOCTOR, HVIVSQUE
PROFESSOR DVCALES PVBLICVS ORDINARIVS,

DE

DONIS
PENTECOSTALIBVS

BREVITER DISSERENS,

CIVES ACADEMICOS O. O. HONORATIS-

SIMOS, ET IN PRIMIS STVDIOSÆ IVVENTVTIS

COHORTEM,

AD PIAM DEOQVE DEVOTA

FESTI PENTECOSTES

CELEBRATIONEM

PRO OFFICII RATIONE COHORTATVR.

ROSTOCHII,

TPIS IOANNIS IACOBI ADLERI, SERENISSIMI PRINCIPIS

ET ACADEMIÆ TYPOGRAPHI.

M. 1256 292

moenissimo anni tempore iam viui-
mus, quo reuiuiscunt, quae iacue-
re mortua, quo vegetantur, quae
pressa saeuia hieme & alta niue tor-
puere. In ipsa Ecclesia Christiana
laetitiae plena sunt omnia. Dul-
cissima quippe est meditatio, quam communis omnium
nostrum parens, quae nos CHRISTO gignit atque edu-
cat, Ecclesia, hoc tempore instituit de Saluatore suo,
IESV CHRISTO, ex mortuis resuscitato, in coelum e-
uecto, & donis coelestibus, ut ea in homines effunderet,
cumulato. Plena hilaritatis oratione & faustis adclama-
tionibus excipimus victorem mortis potentissimum:
Singulari & gestiente cordis laetitia veneramur trium-
phatorem hostium omnium magnificentissimum: Ma-
ximo incensi desiderio & spe erecti firmissima respici-
mus largitorem donorum coelestium munificentissi-
mum. His meditationibus iam occupatur Ecclesia,
dumque eas instituit, laetitia perfunditur spirituali.
Praeteriit nuper solemne festum, quo CHRISTVM,
coeli creatorem ac dominum, in coelum ingressum
considerauimus: Sed non praeteriit laeta illius recorda-
tio. Illuxit hodie solemne festum Pentecostes, in quo
Saluator noster dulcissimus largissima munificentia ea
effudit dona, quae ad dextram DEI exaltatus pro homi-
nibus accepit. Dum itaque pro officii Rectoralis ratio-
ne Vos, Ciues Academiae O. O. Honoratissimi, cohorta-
ri debeo & excitare, ut sanctissimum Pentecostes festum
pia

pla animi reuerentia celebretis, placuit de *Donis Pentecostalibus* pauca praemittere.

Vt de festo Pentecostes, prouti illud in V. T. celebratum, etiam quaedam in medium proferamus, notandum est, vocabulum pentecostes diem quinquagesimum significare, quoniam hoc festum incidebat in diem quinquagesimum à secundo Paschatis die, seu à die XVI. mensis Nisan, quo primus frugum manipulus offerri solebat, Lev. XXIII. v. 15. 16. 17. Haec, nisi me omnia fallunt, lucem quamdam poterunt foenerari, si audiemus THOMAM GODWINVM in libro, cui titulus: *Moses & Aaron, seu Ciues & Ecclesiastici Ritus Antiquorum Hebraeorum, Lib. III. Cap. V. §. III. p. m. 262.* *Hi quinquaginta dies, inquit, certi limites erant Iudaicae messis, quam includebant duo solemnes dies, ineunte eam δευτέρα του πάχα, secunda die Paschatis, claudente πεντηκοστή quinquagesima post. δευτέρα του πάχα, secunda Paschatis, offerebant manipulum primitiarum messis suae.* -

- - Festo Pentecostes offerebant לחם התנופה שתי panes agitationis duos, Lev. XXIII. v. 17. Institutum autem erat festum Pentecostes potissimum in memoriam promulgatae legis, siquidem DEVS die quinquagesimo ab exitu Israelitarum ex Aegypto & celebrato Paschate legem suam in monte Sinai solemniter promulgauit. At enim vero ea nolo persequi, quae ad Pentecosten veterem pertinent. In laetiora Noui Testamenti tempora mentis aciem intendo, de donis pentecostalibus quaedam dicturus. In primis hic grata memoria celebramus miraculosam Spiritus Sancti in Apostolos effusionem, quae Act. II. v. 1. sqq. graphice admodum describitur. Ad πνεύματος, hic occurrentes, si animi oculos conuertimus, statim loci consideratio nobis occurrit. Hierosolymis in coenaculo domus, in qua Apostoli cum aliis quibusdam fidelibus tunc commorabantur, & quae

quae in monte Sion sita fuisse creditur, hoc miraculum contigit. Hac terrae sanctae vrbe celeberrima miraculum hocce fieri, diuina sapientia voluit, vt tali modo implerentur, quae in oraculis Prophetarum Veteris Testamenti Ps. CX. v. 2. Esa. II. v. 3. Zach. XII. v. 10. & ipsius Christi promissionibus Luc. XXIV. v. 49. Act. I. v. 4. 5. sunt praedicta. Ecclesia V. T. Iudaica Hierosolymis habuit primam & primariam sedem. Hanc quoque urbem Ecclesiae N. T. primam originem & quasi matrem esse, diuinitus fuit constitutum. Nec hic est omittenda temporis consideratio. Die festo Pentecostes facta est miraculosa Spiritus Sancti in Apostolos effusio, vt eadem vniuerso terrarum orbi eo facilius innotesceret. Pentecostes quippe festum erat vnum e festis Iudaeorum solemnioribus, quibus omnes masculi ex peculiari DEI mandato Hierosolymis cultum diuinum peragere debebant, Exod. XXIII. v. 14. 15. 16. 17. Lev. XXIII. v. 4. sqq. Deut. XVI. v. 16. Celebrandi festi ergo tunc temporis ingens Iudaeorum religiosorum & Profelytorum multitudo ex omni natione, quae sub coelo est, Hierosolymis aderat, Act. II. v. 5. coll. v. 8. 9. 10. 11. Tot itaque testibus & oculatis & auritis mediantibus fama de hocce miraculo ad externos facile perlata est, & erumpendi copiam semel nacta velocissimo impetu peruasit omnia atque repleuit. Progredimur vltcrius ad considerationem modi, quo Spiritus Sanctus in Apostolos, vnanimiter in eodem loco congregatos & in precum ardore perseuerantes, est effusus. Nolo hic per partes ire, & omnia, quae Act. II. de hac miraculosa Spiritus Sancti effusione leguntur, oculo mentis lustrare. Mihi sufficiet, potiora animo & cogitatione percurrere. Spiritus Sanctus cum in Apostolos effunderetur, subito factus est a coelo sonus, sicut vehementer

menter lati venti, Act. II. v. 2. Hoc symbolo non incommode exprimitur personalis Spiritus Sancti proprietas, spiratio passiva, qua à Patre & Filio procedit, unde & spiraculum omnipotentis Iob. XXXIII. v. 4. Spiritus oris Iehouae Pf. XXXIII. v. 6. & Spiritus oris Christi 2 Theff. II. v. 8. adpellatur. Spirituales etiam Spiritus Sancti operationes hac venti similitudine apte adumbrari, litterarum sacrarum interpretes euincunt. Nec minus in eo spirituales Spiritus Sancti operationes, ad salutem hominum directae, exprimuntur, quando ipse visibili linguarum ignearum specie in Apostolos effusus est. His vero, dum à foro medico aliena sunt, immorari nolo, sed lectorem remitto ad scripta eorum, qui in rebus sacris & religionis mysteria explicantibus versantur. Spiritum Sanctum autem hisce mediis datum esse Apostolis, & dona omnium saeculorum praedicatione maiora tunc ipsis esse collata, Lucas Act. II. v. 4. sqq. disertis verbis adstruit. De hac miraculosa Spiritus Sancti effusione dum quaedam in medium protuli, iam indicaui palmarium illud pentecostale donum, à quo caetera dona pentecostalia dependent. Apostoli, Spiritu Sancto iam repleti, coeperunt loqui aliis linguis, quarum notitiam antea non habuerunt. Ipsum Spiritum Sanctum harum linguarum exoticarum in Apostolis auctorem fuisse & effectorem, adeo est perspicuum, ut in eo probando anxie laborare plane superuacaneum videatur. Nobis sufficit testimonium Lucae Act. II. v. 4. ita pronuntiantis: *Repleti sunt omnes Spiritu Sancto, coeperuntque loqui aliis linguis, prouti* NB. *Spiritus ille dabat eloqui illis.* Et res ipsa satis docet, diuinum magisterium in hoc linguarum dono se exseruisse quam manifestissime. Subito atque adeo in ipso temporis articulo omnium gentium linguis loquuntur homines imperiti, nulla instituti-

stitutione praeuia, nullaue imbuti disciplina. Et his Apostolis linguarum exoticarum tanta notitia tantaque contigit facultas, quanta non solum ad familiarem hominum societatem, sed quanta omnino ad Christi doctrinam, inter omnes gentes praedicandam & magnifice celebrandam, suffecit. Vfus harum linguarum fuit longe augustissimus. Linguarum etenim variarum beneficio fieri debuit, vt gratiae plena Euangelii concio, ex illis gentis hebraeae angustis finibus e-ducta, per vniuersum terrarum orbem disseminaretur & omnibus adnunciaretur gentibus. Iam in ipsa Pentecostes solemnitate Parthi, Medi, Elamitae, Mesopotamii & alii audiuerunt Apostolos, suis linguis magnalia DEI commemorantes. Nos ipsi huic linguarum beneficio debemus, quod salutari Euangelii cognitione iam sumus imbuti, quod Christum Dominum & Saluatorem nostrum nominamus & adoramus. Restat, vt de aliis donis pentecostalibus adhuc quaedam addamus. In primis vero hic in censum venit exquisitissima veritatum coelestium notitia, quam immediata Spiritus Sancti *ἐλλαμψις* Apostolis suggessit. Dum Christus in his terris forma visibili versatus est & humana voce docuit, videmus ipsos Apostolos magna subinde ignorantia laborasse, ad singula Christi dogmata, tamquam ad obscurissima aenigmata, quasi attonitos obstupuisse, & parum ex disciplina Christi profecisse: quoniam praepostera de mundano Messiae regno opinione ipsorum mentes erant occupatae & quasi fascinatae. Spiritus Sanctus autem in Apostolos effusus ipsos in omnem duxit veritatem, ipsorumque mentibus lumen infudit fulgentissimum, quod errorum caligine & nebulis dispulsis lucidissimam reddidit semitam, qua ad doctrinae coelestis veram & salutarem peruenerunt cognitionem,
qua

qua etiam aliis duces in via salutis exstiterunt fidelissimi. Hoc est, quod Christus, à discipulis suis discessurus, prae-
dixerat Ioh. XVI. v. 12. 13. *Ad haec multa habeo, quae
vobis dicam: sed non poteritis portare nunc. Quum autem
venerit ille, qui est Spiritus veritatis, ducet vos in omnem
veritatem.* Hinc Apostoli iam in ipso Pentecostes festo
variis linguis peregrinis magnalia DEI loquebantur,
Act. II. v. 11. O rem omnium saeculorum admiratio-
ne dignissimam! Homines rudes, viles, contemti repen-
te omnium linguarum & doctrinarum scientia perfun-
duntur, doctores prodeunt, philosophos omnes, orato-
res omnes, omnes omnium doctissimos, longo post se
relinquunt interuallo: laeti pro nomine Iesu contume-
lias perferunt, iniurias pro Christi gloria cum gaudio
fufcipiunt, nullis hostibus cedunt, labore plus quam
Herculeo vniuersum orbem peragrant, & in fidem
Christi perducunt, patiundo vincunt, moriendo viuunt.
*Haec habui, quae de donis pentecostalibus expone-
rem. Nunc, quae nostrarum partium erunt, paucis
ostendam. Toto itaque pectore & omni animi conten-
tione id facere debemus, vt Saluatori nostro gloriosif-
simo gratias, quantas mens nostra capere potest maxi-
mas, agamus, quod Spiritum Sanctum largiffime, pro-
ut pollicitus erat, Ecclesiae suae donauit, quod salutarem
Euangelii doctrinam ad nos propagauit, quod inter nos
sibi Ecclesiam collegit. & Preces quoque ex intimis ani-
mi recessibus ad DEum fundamus, vt haec diuina, quae
in nos contulit, beneficia vsque ad finem saeculi nobis
conseruet quam clementiffime. Cognouimus antea,
Ciues Academiae Suauiffimi, diuersarum linguarum
notitiam fuisse peculiare donum pentecostale, Aposto-
lis exhibitum: & hoc medio Euangelii praedicationem
per totum terrarum orbem feliciter esse institutam at-
que*

que peractam. Quod si ad hodiernum Ecclesiae statum oculos conuertimus, statim videbimus, notitiam multarum linguarum in magno habendam esse pretio: & in primis Theologiae cultores pia diligentia in hebraeae & graecae linguarum cognitionem incumbere debere, vt Spiritum Sanctum in ipsis fontibus loquentem promte intelligere, vt sensum scripturae sacrae cum debita certitudine euoluere, vt aduersariis, coelestem veritatem impugnantibus, fortiter resistere, vt omnes litterarum sacrarum thesauros in aedificationem Ecclesiae feliciter exponere queant. Finem scribendi faciens Vos, Ciues Academiae Optimi, pro officii ratione cohortor, quam possum, diligentissime, vt Spiritu actiones carnis mortificetis, vt vitia fugiatis, vt virtutem sectemini, vt honestis actionibus perpetuo studeatis. Absint procul à coetu studiosorum nostrorum illa Academicarum carcinomata, homines plane profligati, qui sic in Academiis viuunt, ac si Academiae essent scelerum officinae & sumtuum inexplebiles voragines. Eiusmodi homines ciuium academicorum nomine plane sunt indigni, dum Academiis non nisi ignominiam & turpitudinem conciliant. De nostra studiosorum cohorte meliora iam experimur, & in posterum quoque speramus. Votum denique addo ardentissimum, vt DEUS ter optimus terque maximus nos omnes doceat facere secundum voluntatem suam, & Spiritu suo bono ducat nos in terra rectitudinis. Amen.

P. P. SVB SIGILLO RECTORALI ACADEMICO
FER. I. PENTEC. A. O R. MDCCXLVII.

qua etiam aliis duces in via salutis exstiterunt fidei.
Hoc est, quod Christus, à discipulis suis discessurus
dixerat Ioh. XVI. v. 12. 13. *Ad haec multa habeo
vobis dicam: sed non poteritis portare nunc. Quando
venerit ille, qui est Spiritus veritatis, ducet vos in
veritatem.* Hinc Apostoli iam in ipso Pentecostae
variis linguis peregrinis magnalia DEI loquebantur.
Act. II. v. 11. O rem omnium saeculorum admi-
rabilem dignissimam! Homines rudes, viles, contem-
te omnium linguarum & doctrinarum scientia
duntur, doctores prodeunt, philosophos omnes
res omnes, omnes omnium doctissimos, longo
relinquunt intervallo: laeti pro nomine Iesu coe-
lias perferunt, iniurias pro Christi gloria cum-
fufcipiunt, nullis hostibus cedunt, labore plu-
Herculeo vniuersum orbem peragrant, & in
Christi perducunt, patiundo vincunt, moriendo
victi. Haec habui, quae de donis pentecostalibus e-
rem. Nunc, quae nostrarum partium erunt,
ostendam. Toto itaque pectore & omni animi co-
nitione id facere debemus, vt Saluatori nostro gra-
tias, quantas mens nostra capere potest
mas, agamus, quod Spiritum Sanctum largissimum
ut pollicitus erat, Ecclesiae suae donauit, quod salu-
Euangelii doctrinam ad nos propagauit, quod in
sibi Ecclesiam collegit. Preces quoque ex intimis
mi recessibus ad DEum fundamus, vt haec diuina
in nos contulit, beneficia vsque ad finem saeculi
conseruet quam clementissime. Cognouimus
Ciues Academiae Suauissimi, diuersarum ling-
notitiam fuisse peculiare donum pentecostale, A-
lis exhibitum: & hoc medio Euangelii praedica-
per totum terrarum orbem feliciter esse institutum.

